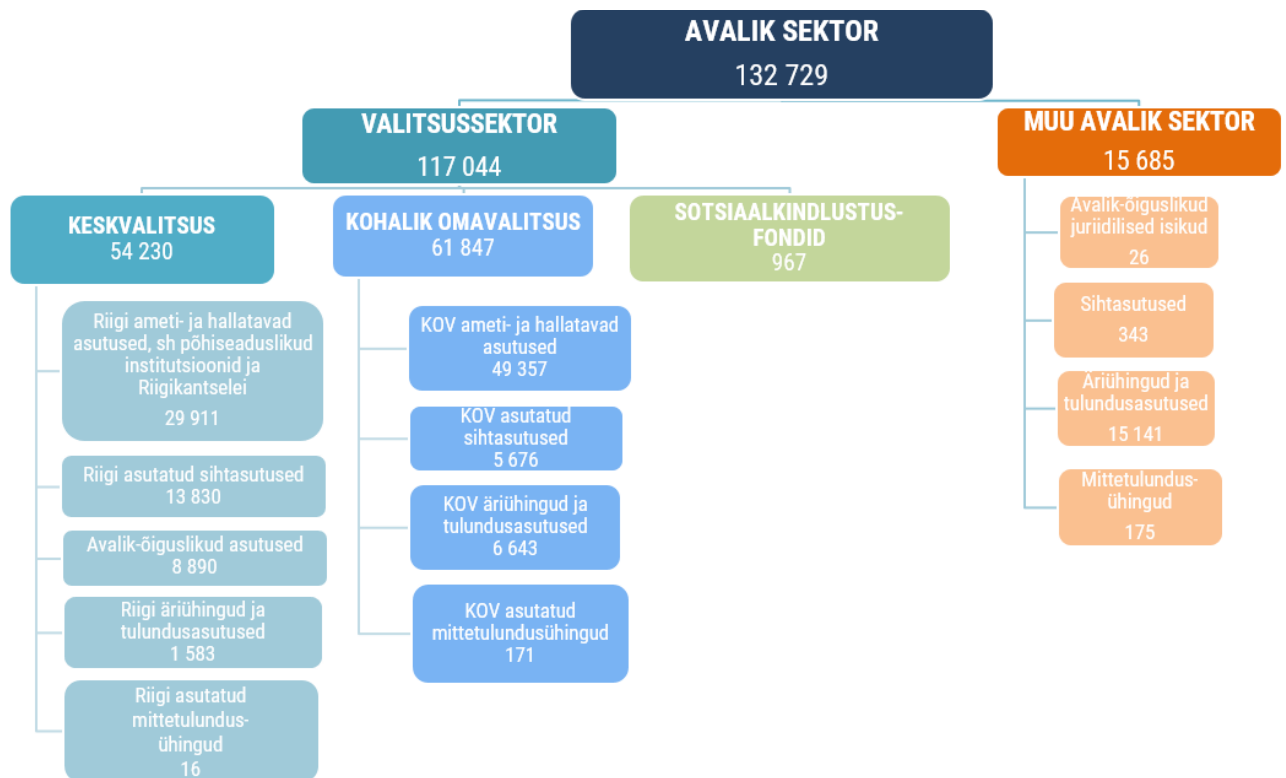


Ametnike palgade avalikustamise põhimõtted ja palgaandmete koondnäitajad 2018. aastal

1. Ametnike palgade avalikustamise põhimõtted ja avalikustatud palgaandmete koondnäitajad

1.1 Ametnikud

- Avalik sektor jaguneb valitsussektoriks ja muuks avalikuks sektoriks.
 - Valitsussektor jaguneb omakorda kolmeks: keskvalitsus, kohalik omavalitsuse üksused ja sotsiaalkindlustusfondid.



Joonis 1. 2017. aasta keskmine töötajate arv avalikus sektoris
Andmeallikas: Rahandusministeeriumi saldoandmikud

- **Avalikus teenistuses** on isikud, kes töötavad riigi ametiasutuses ja kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuses. Riigi või kohaliku omavalitsuse üksusega avalik-õiguslikus teenistus- ja usaldussuhtes olev isik on **ametnik** ja töösuhtes olev isik on **töötaja**. Riigi ametiasutustes töötavates ametnikest 55% on eriteenistujad (s.o. politseiametnikud, kaitseväelased, päästeametnikud, vanglaametnikud).

1.2 Ametnike palgade avalikustamine

- Ametnike palgad avalikustatakse Rahandusministeeriumi kodulehel <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigi-personalipoliitika/palgapoliitika>
 - Avalikustatakse kõigi riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutuste (sh ministeeriumid, ametid ja inspeksioonid, linna- ja vallavalitsused) ametnike palgad.
 - Kuni 2013.aastani avaldas iga asutus ise oma veebilehel asutuses töötavate ametnike palgad. Alates uue avaliku teenistuse seaduse jõustumisest 2013.aastal avaldatakse ametnike palgad keskselt Rahandusministeeriumi kodulehel.

- Igal aastal, hiljemalt 1. mail avalikustatakse avalikus teenistuses ehk riigi või kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutustes töötavate ametnike palgaandmed kahes jaotuses:
 - jooksva kalendriaasta põhipalga andmed 1. aprilli seisuga ja
 - eelmise kalendriaasta kogupalga andmed.

1.3 Palkade avalikustamise põhimõtted ja alus

- Avaliku teenistuse seaduse alusel avalikustatakse **hiljemalt 1. mail** Rahandusministeeriumi veebilehel:
 - ametnike põhipalk jooksva kalendriaasta seisuga (kokkuleppeliselt 1. aprilli seisuga);
 - ametnike põhipalk ja muutuvpalk ning tema teenistusülesannete täitmisest tulenev muu tulu kogusummana eelmise kalendriaasta kohta;
 - nii tähtajatutele kui tähtajalistele ametikohtadele nimetatud ametnike palgad.
 - Lisaks ametnike palkadele avalikustatakse:
 - Avaliku teenistuse seaduse § 7 lõikes 6 nimetatud töölepingu alusel töötavate poliitiliste nõunike ja abide¹ töötasu.
 - Asutuste koosseisu kuuluvate kõrgemate riigiteenijate (minister, riigisekretär, õiguskantsler, riigikontrolör jt) ametipalgad, kelle palgakorraldust reguleerib kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadus. Nimetatud seaduse alusel on näiteks ministrite igakuine ametipalk ühesugune, kuid aasta kogupalga andmed võivad erineda tulenevalt puhkuste kasutamisest, haiguspäevadest vmt. Sarnane printsiip kehtib ka kantsleri ametikoha puhul, kelle põhipalk on 90 protsenti ministrile makstavast ametipalgast.
 - Linnapeade ja vallavanemate palgaandmed, kelle puhul linna- või vallavalitsus on vastavad andmed esitanud. Andmete esitamine ei ole seadusega kohustuslik, vaid on läbipaistvuse ja võrreldavuse huvides rahandusministeeriumi soovitus.
- Avaliku teenistuse seaduse kohaselt võib ametniku põhipalgale maksta kalendriaasta jooksul juurde muutuvpalka kuni 20 protsenti ametniku aastasest põhipalgast.
 - Ametniku aastane põhipalk arvestatakse **määratud põhipalga järgi** (kuupõhipalk*12), kuid avalikustatakse ametniku **väljateenitud** põhipalk, mistõttu teatud juhtudel (nt kui ametnik on olnud pikalt töövõimetuslehel, kasutanud tasustamata puhkust vms) võib muutuvpalga osakaal avalikustatud andmete põhjal näida veidi kõrgem kui 20 protsenti.

1.4 Ülevaade ametnike palkadest ja palgakorraldusest

- Avaliku teenistuse palgakorraldus on **detsentraalne** – tasustamissüsteem on paindlik ning põhiotsused võetakse vastu asutuses.
- Iga asutus kehtestab oma **palgajuhendiga** asutuse põhipalgaastmestiku ja kirjeldab ära palgasüsteemi, sh palgakomponendid.
- Asutuse palgajuhend avalikustatakse asutuse veebilehel.

¹ Isikud, kes täidavad Riigikogu esimehe, aseesimehe või fraktsiooni, peaministri, ministri, volikogu esimehe või aseesimehe või fraktsiooni, vallavanema või linnapea või valla- või linnavalitsuse liikme juures abistavaid või nõustavaid ülesandeid kuni nimetatud isiku volituste või fraktsiooni tegevuse lõppemiseni. Selline abistavaid või nõustavaid ülesandeid täitev isik teeb tööd tähtajalise töölepingu alusel.

Tabel 1. Ametnike palgaandmed ametiasutuse tüübi järgi.

	Keskmine kuu põhipalk 01.04.2018	Keskmine kuu kogupalk 2017. aastal	Keskmise kuu kogupalga muutus võrreldes 2016. aastaga
Ametnikud kokku	1 592	1 584	6%
Riigiametnikud	1 608	1 602	6%
KOV ametnikud	1 532	1 515	6%
Riigi ametiasutused			
Ministeeriumid	2 282	2 194	6%
Ametid ja inspeksioonid	1 455	1 415	6%
Siseturvalisuse asutused ja Kaitsevägi	1 359	1 413	1%
Prokuratuur ja kohtud	2 053	1 895	4%
Põhiseaduslikud institutsioonid ja Riigikantselei	2 483	2 539	7%
KOV ametiasutused			
Narva Linnavalitsus	1 422	1 443	2%
Pärnu Linnavalitsus	1 335	1 255	10%
Tallinna Linnavalitsus	1 682	1 724	8%
Tartu Linnavalitsus	1 478	1 471	11%
Muud kokku	1 495	1 451	5%

Andmeallikas: 30.04.2018 avalikustatud ametnike palgaandmed.

* 2017. aasta kuu keskmise kogupalga arvestusest puuduvad järgmiste endiste kohalike omavalitsuste andmed: Lohusuu vald, Väätsa vald, Rakvere vald, Aseri vald, Rakke vald, Ahja vald, Laheda vald, Sindi linn, Are vald, Alatskivi vald, Vara vald, Peipsiääre vald, Kallaste linn, Tähtvere vald, Piirissaare vald, Taheva vald, Mikitamäe vald, Kuressaare linn, Lääne-Saare vald, Orissaare vald, Pihtla vald, Valjala vald, Salme vald, Kihelkonna vald, Laimjala vald, Mustjala vald, Leisi vald ja Pöide vald. 01.04.2018 keskmise kuu põhipalga arvestusest on puudu Märjamaa valla andmed.

- Ametnike keskmine kuupalk oli 2017. aastal 1584 eurot. 2017. aastal riigiasutustele üldiseks palgakasvuks lisavahendeid ei eraldatud, palgamuudatused toimusid sisemiste ressursside abil, näiteks töö ümberkorraldamise ja töötajate arvu vähendamisega saavutatava rahalise kokkuhoiu arvelt. Mõju on avaldanud ka erisihtrühmadele eraldatud palgalisavahendid – nt. siseturvalisuse valdkonna osade töötajate palgafondi suurendati 2017.aastal 3%, sellesse sihtgruppi kuuluvate riigiametnike arv on suur (politseiameetnikud, päästeametnikud, vanglaametnikud).
- Riigiametnike keskmine kuupalk 2017. aastal oli 87 eurot kõrgem kui kohalike omavalitsuste üksuste ametnikel. Arvestada tuleb, et ametnike tööülesanded ja vastutus riigi ametiasutustes ja kohalike omavalitsuste ametiasutustes on väga erinevad ning erinev on ka tööturu palgasurve erinevatele ametnike gruppidele.
- Muutuvpalga osakaal kuu kogupalgast 2017. aastal oli riigi ametiasutustes 5,2% ning kohalike omavalitsuste ametiasutustes 7,7%. Aastaga kasvas muutuvpalga osakaal kogupalgast kohalike omavalitsuste ametiasutustes 1,7 protsendipunkti võrra, riigi ametiasutustes jäi samale tasemele.